

2037

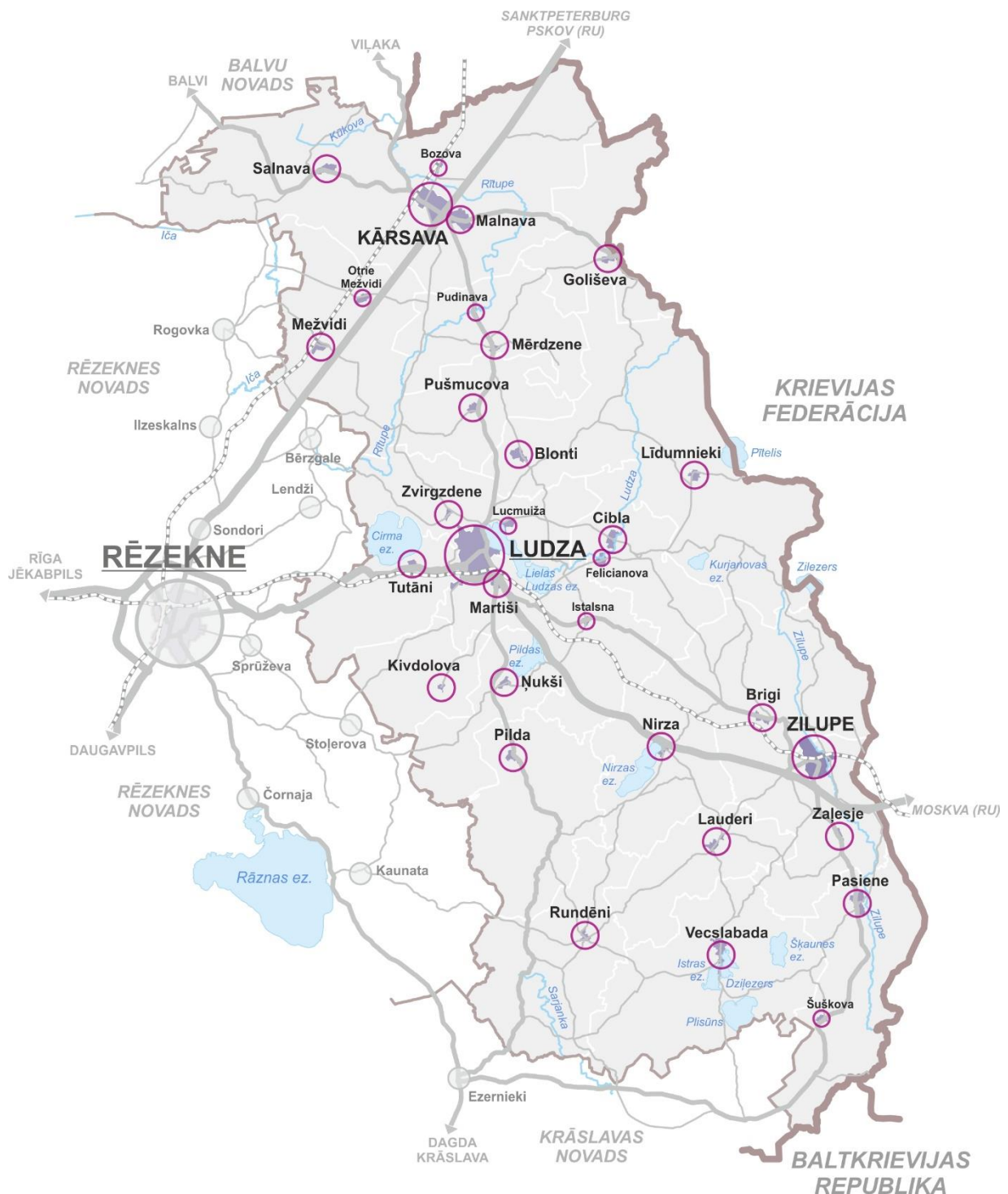
**LUDZAS NOVADA
ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS
STRATĒGIJA**

SATURS

IEVADS	3
1. STRATĒGISKĀ DAĻA	6
1.1. Ludzas novada attīstības vīzija	6
1.2. Stratēģiskie mērķi un prioritātes	8
1.3. Novada ekonomiskā specializācija.....	10
2. TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA	12
2.1. Telpiskās struktūras attīstības virzieni	12
2.2. Novada plānotā telpiskā attīstības struktūra.....	13
2.2.1. Saliedēts un policentrisks apdzīvojums.....	15
2.2.2. Augstas kvalitātes inženierinfrastruktūra un satiksmes infrastruktūra	20
2.2.3. Dinamiskas lauku teritorijas un kvalitatīva vide	24
1. pielikums.....	30
2. pielikums.....	32

IEVADS

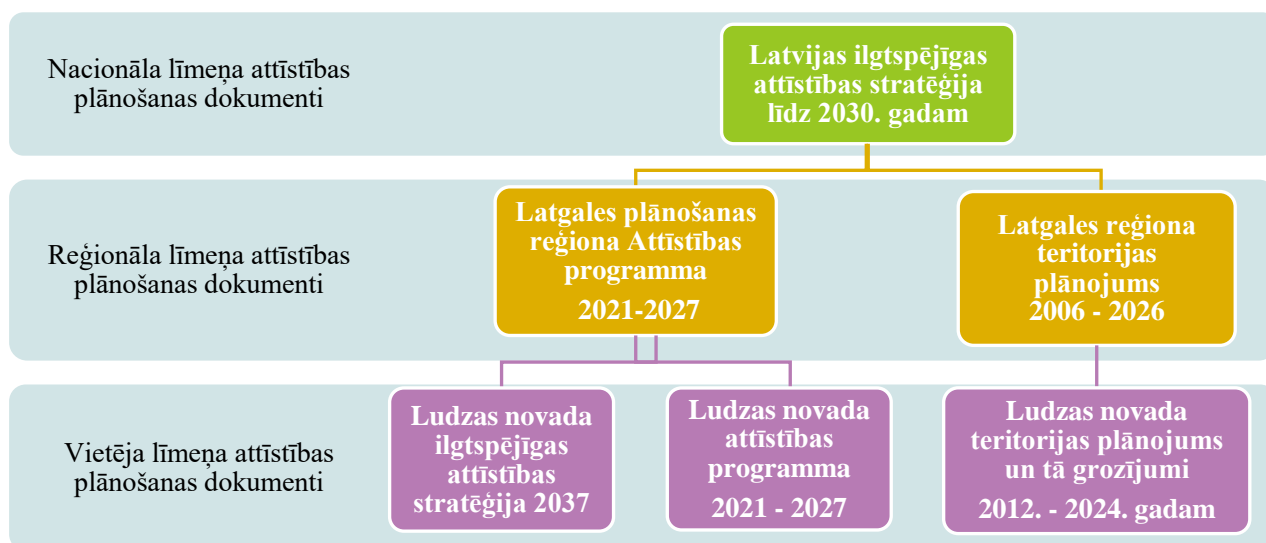
Ludzas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir novada ilgtermiņa (līdz 2037. gadam) teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums, mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva.

Attēls 1: Ludzas novads

NACIONĀLAIS UN REĢIONĀLAIS KONTEKSTS

Ilgspējīgas attīstības stratēģija izstrādāta, ievērojot spēkā esošo normatīvo aktu prasības, **Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā** un **Latgales plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentos** noteiktos ilgtermiņa attīstības mērķus un prioritātes, izvērtējot blakus esošo pašvaldību plānošanas dokumentus, kā arī ņemot vērā labo praksi telpiskās attīstības plānošanā un noteiktos attīstības plānošanas principus Latvijā. Nodrošinot plānošanas pēctecību, Ludzas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādē tiek ņemtas vērā arī bijušā Ciblas novada, Kārsavas novada un Zilupes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas, kā arī tika analizēta spēkā esošā Ludzas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam

- Hierarhiski augstākais valsts ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments, kas ietver valsts ilgtspējīgas attīstības vadlīnijas un telpisko perspektīvu.

Latgales stratēģija 2030

- Latgales plānošanas reģiona ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments - politisks dokuments, kas pauž izvēli un nosaka Latgales reģiona ilgtermiņa attīstības mērķus un prioritātes.

Latgales plānošanas reģiona Attīstības programma 2021-2027

- Latgales reģiona vidēja termiņa plānošanas dokuments, kas izvirza specifiskus mērķus, stratēģiskos virzienus, prioritātes un rīcības, balstoties uz Latgales reģiona vajadzībām un sadarbību starp publisko, privāto un nevalstisko sektoru.

PAŠVALDĪBAS ATTĪSTĪBAS DOKUMENTU HIERARHIJA

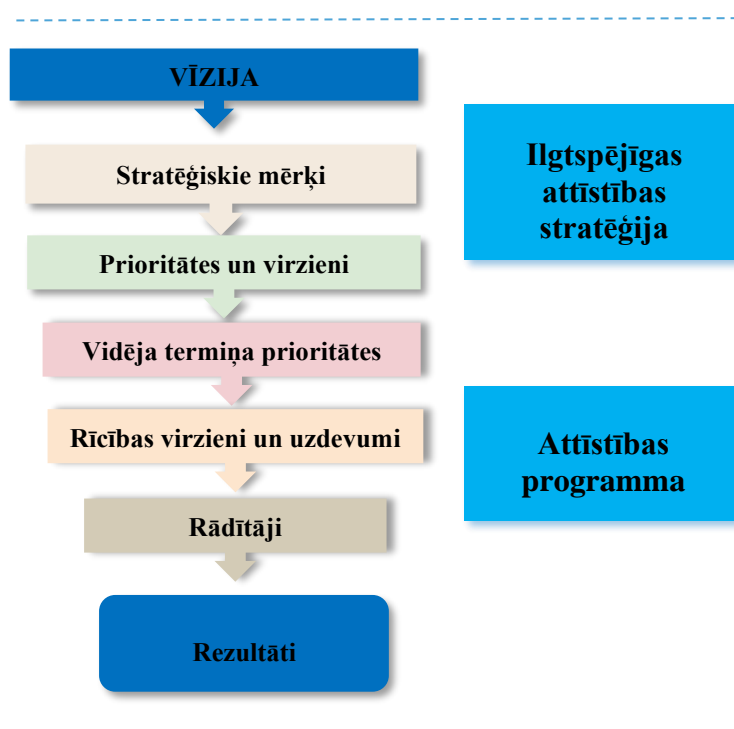

STRATĒĢISKĀ PLĀNOŠANA

Stratēģiskā plānošana ir metode pašvaldības ilgtermiņa un īstermiņa attīstības plānošanas dokumentu izstrādei.

Pašvaldības ilgtermiņa plānošanas dokumentā – **ilgtspējīgas attīstības stratēģijā** – noteiktas galvenās novada pamatvērtības, definējot novada vīziju, stratēģiskos mērķus un nosakot ilgtermiņa prioritātes telpiski.

Vidēja termiņa attīstības plānošanas dokumentā – **Ludzas novada attīstības programmā** – atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem noteiktas vidēja termiņa prioritātes, rīcību virzieni, uzdevumi un rīcības šo uzdevumu izpildei.

Vīzija – kodolīgs ilgtermiņa nākotnes skatījums, kas vienlaikus parāda novada unikālās vērtības.

Stratēģiskie mērķi – lakonisks politisku nosacījumu kopums vēlamajām situācijas izmaiņām konkrētā laika periodā, kas vērsts uz novada attīstības vīzijas sasniegšanu, un kas ir par pamatu prioritāšu noteikšanai un turpmāk veicamo darbību identificēšanai.

Ilgtermiņa prioritātes – konkrēti rezultāti noteiktās jomās, kas raksturo stratēģisko mērķu izpildi.

Prioritārie virzieni – konkrēti rezultāti noteiktās jomās, kas raksturo stratēģisko mērķu izpildi (noteikti novada Attīstības programmā).

Uzdevumi – definēti mērķu realizēšanai, ņemot vērā integrētās pieejas dimensijas (telpiskā, tematiskā, laika) un nodrošinot abpusēji papildinošu un kompleksu atbalsta mehānisma izveidi (noteikti novada Attīstības programmā).

Rīcības – noteiktu pasākumu komplekss, kas ir noteikts izvērīto uzdevumu izpildei (noteiktas novada Attīstības programmā).

1. STRATĒGISKĀ DAĻA

1.1. Ludzas novada attīstības vīzija

Ludzas novads – ekonomiski un sociāli aktīvs Austrumlatgales pierobežas novads ar multikulturālu un dinamisku izaugsmi pilsētās, ar apdzīvotu un tīru lauku vidi, ar bagātu dabu un kultūrvēsturisko mantojumu, ar laimīgiem un latgaliski viesmīlīgiem cilvēkiem

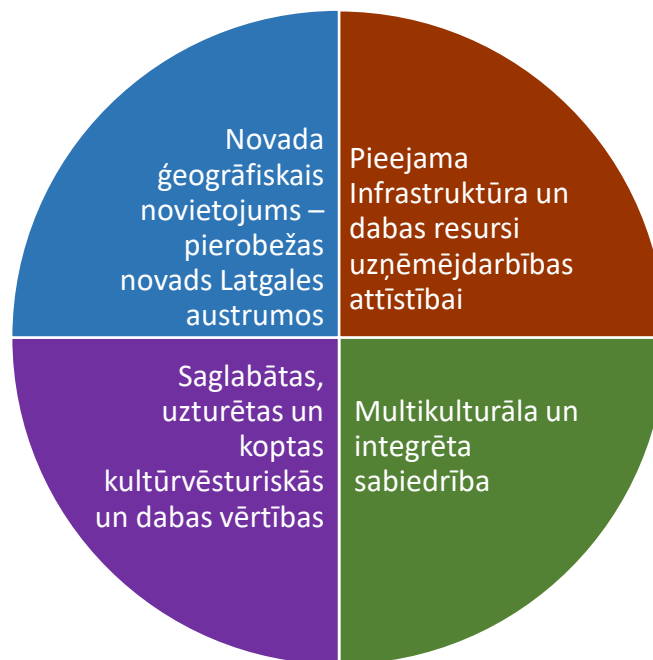

Novadā dzīvo izglītoti, radoši, veselīgi, aktīvi un materiāli nodrošināti iedzīvotāji

Novads pieejams konkurētspējīgas un drošas uzņēmējdarbības vides attīstībai

Tūristiem ērti sasniedzams novads ar bagātu dabas, kultūrvēsturisko un tradīciju mantojumu

Sagaidiet saullēktu Ludzas novadā!

Ludzas novada vīzijas formulējums balstīts uz īpašām un raksturīgām teritorijas iezīmēm:**LUDZAS NOVADA ATTĪSTĪBAS VĪZIJA SABIEDRĪBAS, VIDES UN EKONOMIKAS DIMENSIJĀ:****Novadā dzīvo izglītoti, radoši, veselīgi, aktīvi un materiāli nodrošināti iedzīvotāji**

- Nodrošināta kvalitatīva dzīves vide, kur dzīvot, iegūt izglītību, strādāt un atpūsties. Droša vide veicina iedzīvotāju skaita pieaugumu novadā.
- Novadā ir iespējas iegūt kvalitatīvu vispārējo, interešu izglītību un mūžizglītību. Iedzīvotāji aktīvi apmeklē kultūras pasākumus, iesaistās pašdarbības kolektīvos, nodarbojas ar sporta aktivitātēm, līdzdarbojas novada attīstības veicināšanā.
- Tiek veidotas nevalstiskās organizācijas un, sadarbojoties ar pašvaldības iestādēm, uzlabota dzīves vide novadā.

Novads pieejams konkurētspējīgas un drošas uzņēmējdarbības vides attīstībai

- Ludza, Kārsava un Zilupe – dinamiski augoši novada un apkārtnes ekonomiskās attīstības centri, lauku teritorijas – ekonomiski aktīvas, ar labi attīstītu un daudzveidīgu saimniecisko dzīvi.
- Sakārtota infrastruktūra, labiekārtota un tīra apkārtējā vide un pieejami dabas resursi ir svarīgi priekšnoteikumi iedzīvotāju iesaistei sabiedriskajā dzīvē un ekonomikas attīstībā. Augsti attīstītu uzņēmējdarbības vidi veido konkurētspējīgi uzņēmumi un apņēmīgi uzņēmēji, novadā radītas iespējas nodarboties ar daudzveidīgām ekonomiskām aktivitātēm.

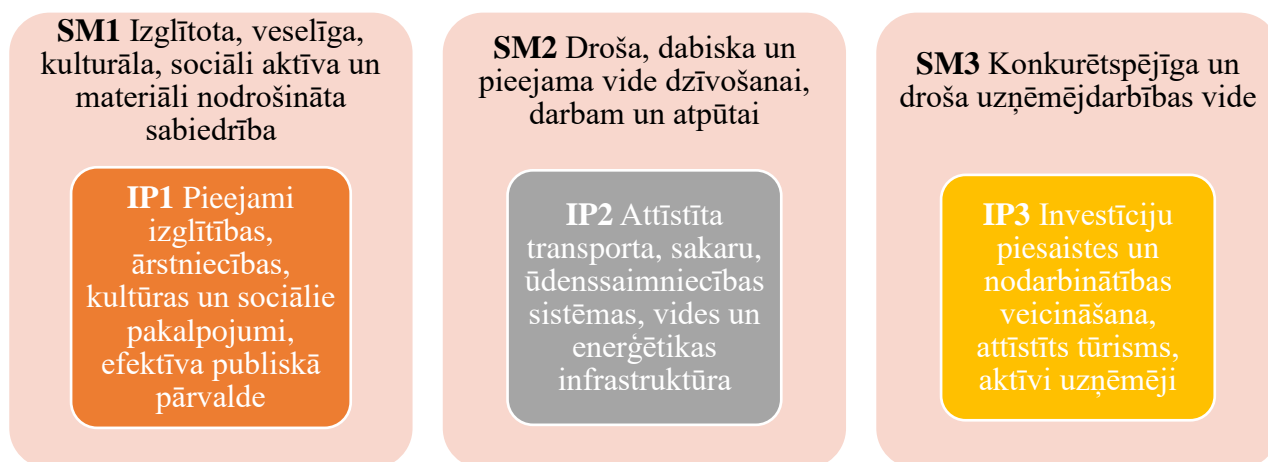
Tūristiem ērti sasniedzams novads ar bagātu dabas, kultūrvēsturisko un tradīciju mantojumu

- Starptautiskiem standartiem atbilstoši autoceļi un dzelzceļa līnija nodrošina novada sasniedzamību. Augstas kvalitātes ceļu tīkls nodrošina jebkuras novada apdzīvotās vietas sasniedzamību, veicinot arī visattālāko lauku teritoriju attīstību.

- Pateicoties bagātajam dabas un kultūras mantojumam, tradīcijām un kvalitatīvajai tūrisma infrastruktūrai, novada pilsētas un lauku teritorijas ir iecienīts tūristu galamērķis.

1.2. Stratēģiskie mērķi un prioritātes

Vīzijas sasniegšanai Ludzas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteikti novada **Stratēģiskie mērķi (SM)** un **Ilgtermiņa prioritātes (IP)**, kas balstītas uz sabiedrības, pakalpojumu, ekonomikas un dzīves telpas attīstību.

Stratēģiskais mērķis 1 Izglītota, veselīga, kulturāla, sociāli aktīva un materiāli nodrošināta sabiedrība paredz novada iedzīvotāju izaugsmes iespējas un labklājību. Iedzīvotāji ir novada lielākā vērtība. Iedzīvotājiem nodrošinātas darbavietas un ienākumi, sabiedrība tiek nodrošināta ar daudzveidīgu un kvalitatīvu pakalpojumu klāstu, informēta par aktualitātēm novadā un aktīvi tiek iesaistīta novada attīstības veicināšanā.

Stratēģiskais mērķis 2 Droša, dabiska un pieejama vide dzīvošanai, darbam un atpūtai nodrošina iedzīvotājiem komfortablu vidi, kurā strādāt, mācīties, pilnveidoties un aktīvi iesaistīties dažādās aktivitātēs. Attīstīta, sakārtota infrastruktūra veido pievilcīgu vidi un nodrošina iedzīvotāju labklājību un drošību.

Stratēģiskais mērķis 3 Konkurētspējīga un droša uzņēmējdarbības vide paredz daudzveidīgas un inovatīvas uzņēmējdarbības izaugsmi. Uzņēmējdarbība sniedz nodarbinātības iespējas un līdz ar to labklājību iedzīvotājiem, stimulē iedzīvotāju palikšanu dzīvesvietās, samazinot teritoriju depopulāciju. Stabila ekonomiskā attīstība novadā ir pamats kvalitatīvas dzīves vides attīstībai. Nepieciešams attīstīt uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūru, jārada pamats investīciju piesaistei.

Ilgtermiņa prioritātes (IP) ir svarīgākie nosacījumi, lai sekmētu stratēģisko mērķu sasniegšanu.

Izvirzot stratēģiskos mērķus, definēti **ilgtermiņā sasniedzamie rezultāti**, kas raksturo šo stratēģisko mērķu izpildi.

Tabula Nr. 1

Ilgttermiņā sasniedzamie rezultāti

Rādītājs	Bāzes gads	Pašreizējā vērtība bāzes gadā	2027. gadā sasniedzamais rezultāts
SM1 Izglītota, veselīga, kulturāla, sociāli aktīva un materiāli nodrošināta sabiedrība			
Iedzīvotāju skaits	01.01.2021.	23 305	Nesamazinās
Trūcīgo personu skaits	01.01.2021.	1 638	Samazinās
Izglītojamo skaits pirmsskolas izglītības iestādēs	2020./2021. māc.g.	780	Nesamazinās
Izglītojamo skaits vispārējās izglītības iestādēs	2020./2021. māc.g.	1964	Nesamazinās
Kultūras iestāžu skaits	01.01.2021.	21	Nesamazinās
SM2 Droša, dabiska un pieejama vide dzīvošanai, darbam un atpūtai			
Asfaltēts ceļu segums uz <ul style="list-style-type: none"> ▪ pašvaldības ceļiem ▪ pašvaldības ielām 	2021	1,65 % 62,96 %	Pieaug Pieaug
Radies sadzīves atkritumu daudzums <ul style="list-style-type: none"> ▪ šķiroto ▪ nešķiroto 	01.01.2021.	7,3 % 92,7 %	Pieaug Samazinās
SM3 Konkurētspējīga un droša uzņēmējdarbības vide			
Bezdarba līmenis	31.12.2020.	21,2 %	Samazinās
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis vidēji uz vienu iedzīvotāju gadā	07.2021.	1304,73 EUR	Pieaug
Pašvaldības budžeta <ul style="list-style-type: none"> ▪ ieņēmumi ▪ izdevumi 	29.07.2021.	30 406 692 EUR 37 051 932 EUR	Pieaug
Apkalpoto tūristu skaits	2020	62 085	Pieaug

Avots: Centrālās statistikas pārvaldes, Ludzas novada pašvaldības dati

Lai nodrošinātu Stratēģijas īstenošanas uzraudzību, Ludzas novada pašvaldība regulāri apkopo datus par galvenajiem attīstības rādītājiem, kā arī sagatavo vienotu novada stratēģijas un attīstības programmas pārskatu par Ludzas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas īstenošanu. Pārskats tiek gatavots katru gadu reizē ar pašvaldības publisko gada pārskatu. Reizi trijos gados tiek gatavots pārskats par trijiem gadiem, kurā iekļauj novērtējumu par attīstības rādītājiem, kā arī secinājumus un priekšlikumus par stratēģijas tālāko īstenošanas gaitu (t.sk. par nepieciešamību veikt grozījumus kādā no pašvaldības attīstības plānošanas dokumentiem vai jauna dokumenta izstrādes nepieciešamību) lai sasniegtu nospraustos mērķus un izvirzītos uzdevumus. Balstoties uz sagatavotiem pārskatiem, pašvaldība aktualizē attīstības programmas rīcības plānu un investīciju plānu.

1.3. Novada ekonomiskā specializācija

Lai nodrošinātu sabalansētu un mērķtiecīgu novada ekonomisko attīstību, ir noteikta **Ludzas novada specializācija**, kas ir balstīta uz esošo resursu izvērtējumu, ekonomiskajām iestrādņēm un attīstības tendencēm.

LUDZAS NOVADA VADOŠĀS EKONOMIKAS NOZARES PAŠREIZĒJĀ SITUĀCIJĀ

Novada lauku teritorijā dominē Latgalei raksturīgās tautsaimniecības nozares – zemkopība, lopkopība, graudkopība, mežizstrāde un kokapstrāde. Novada pilsētās darbojas uzņēmumi, kas piedāvā mazumtirdzniecības, automobiļu un motociklu remonta, ēdināšanas, izmitināšanas un citus pakalpojumus, kā arī pārtikas produktu ražošanas uzņēmumi. Pašvaldības specializāciju iezīmē arī tādas nozares kā dabas resursu ieguve, tūrisms, amatniecība un mājražošana.

TERITORIJAS SALĪDZINOŠĀS PRIEKŠROCĪBAS

Tūrisms uzskatāms par vienu no būtiskākajiem segmentiem novada attīstības nodrošināšanai. Ludzas kā senākās Latvijas pilsētas tēls, kultūrvēsturisku objektu esamība, dabas resursu daudzveidība, amatniecība un tradīciju mantojums paver plašas iespējas šīs nozares attīstībai novadā. Nosakot pašvaldības specializāciju, tūrisma nozare vērtēta kompleksi, vienlaicīgi nodrošinot kvalitatīvas infrastruktūras un pakalpojumu pieejamību.

Ludzas novada droša un ekoloģiski tīra vide perspektīvā savijas ar aktīvās atpūtas un dabas tūrisma, kā arī medicīnas un SPA tūrisma pakalpojumu un produktu attīstību.

Bioloģisko saimniekošanas metožu pielietošana lauksaimniecībā un zivsaimniecībā, kā arī dziedniecisko dūņu iegūšanas iespējas stimulēs ekotūrisma un rekreatīvā tūrisma attīstību. Kultūras un vēstures mantojuma efektīva izmantošana novada tūrisma attīstībā iespējama, nodrošinot ērtu teritorijas un atsevišķu objektu sasniedzamību un kvalitatīvu pakalpojumu pieejamību. Ilgtspējīgas tūrisma nozares un uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešams izmantot pierobežas novada priekšrocības, un sadarbībā ar Latgales pašvaldībām un plānošanas reģionu jāveido aktīvas sadarbības saites ar kaimiņvalstu reģioniem un lielākajiem ekonomiskajiem centriem.

Esošā transporta infrastruktūra un robeža ar Krievijas Federāciju padara novadu pievilcīgu kravu pārvadātājiem un piedāvā iespējas uzņēmējdarbības attīstībai **transporta un loģistikas** pakalpojumu jomā. Ludzas novada potenciāls tranzīta kravu plūsmas apkalpošanā netiek pietiekoši izmantots. Ņemot vērā šī aspekta starptautisko nozīmi, nepieciešama sadarbība ar citiem Latgales novadiem – perspektīvā attīstītiem loģistikas centriem Daugavpils un Rēzeknes tuvumā. Novietojums pie transporta koridoriem būs izdevīgs tādu uzņēmumu attīstībai, kas plāno produkcijas eksportu uz ārzemēm. Tāpat perspektīvi ir pakalpojumi, kas saistīti ar tranzīta autotransporta vadītāju apkalpošanu – veidojot naktsmītnes, ēdināšanas pakalpojumu sniegšanas uzņēmumus, drošus automašīnu stāvlaukumus ar visu nepieciešamo infrastruktūru.

TRADICIONĀLO UN JAUNO NOZARU ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVAS

Ludzas novada ekonomiskās izaugsmes potenciāls vidējā termiņā balstās uz:

- esošo uzņēmumu attīstību;
- neizmantotiem cilvēku un dabas resursiem;
- relatīvi zemām darbaspēka izmaksām;
- labu ģeogrāfisko un loģistikas situāciju (ātru piekļuvi Krievijas un Baltkrievijas tirgiem).

Ilgtermiņā novada ekonomiskajā attīstībā jāakcentē esošo uzņēmumu atbalsts un pakāpeniska modernizācija, kombinējot to ar jaunu, dinamisku uzņēmumu attīstību.

Ņemot vērā salīdzinoši augstu **bioloģiskās lauksaimniecības** platību īpatsvaru Latgalē, labas perspektīvas ir bioloģisko lauksaimniecības produktu pārstrādes attīstīšanai un pārtikas ražošanai. Papildus ienākumus lauku iedzīvotājiem perspektīvā nodrošinās arī biškopība, augļkopība, ārstniecības augu audzēšana, putnkopība, zirgkopība utt., kas radīs lielisku vidi lauku tūrisma attīstībai.

Ludzas novada teritorijā ir daudz ezeru, kā arī stabila, ekoloģiski tīra vide, kas sekmē **akvakultūras** attīstību. Akvakultūras galvenie darbības virzieni ir preču zivju audzēšana tirgum vai maksas makšķerēšanas organizēšana dīķos, ezeros, kā arī zivju mazuļu audzēšana ielaišanai dabiskajās ūdenstilpēs zivju resursu atražošanai un papildināšanai. Akvakultūras produkcijas ražošanas apjomiem nav kvotu vai cita veida ierobežojumu, līdz ar to, salīdzinot ar zvejniecību, šajā nozarē uzņēmējdarbības uzsākšana ir vienkāršāka.

Novada teritorijas reljefs un augšņu kvalitāte veido labvēlīgu vidi **aitkopības attīstībai**, kā arī paver plašas attīstības perspektīvas **gaļas liellopu audzēšanai**. Šo jomu sekmīgai attīstībai nepieciešama zemnieku saimniecību kooperācija un jaunu sadarbības formu meklēšana.

Ludzas novadā ir plašas **atjaunojamo energoresursu izmantošanas iespējas**. Viens no nozīmīgākajiem un visvairāk izmantotajiem vietējiem atjaunojamās enerģijas avotiem ir koksne, jo novadā ir ne tikai liels neizmantoto mežizstrādes un meža kopšanas koksnes atlikumu apjoms, bet arī visi nepieciešamie apstākļi ātraudzīgo koku (ātraudzīgo kārklū, alkšņu, apšu un tamlīdzīgu koku sugu) plantāciju izveidei. Ātraudzīgo koku plantāciju izveide un apsaimniekošana ekonomiski izdevīga pašreiz ir uzņēmējiem, kuri nodarbojas ar mežizstrādi vai lauksaimniecību, jo šajās nozarēs pielietojamā tehnika ir analogiska plantāciju apsaimniekošanā izmantojamajai.

Atjaunojamās enerģijas ražošanai jānotiek, balstoties uz ilgtspējības principiem – tā nekādā veidā nedrīkst pasliktināt bioloģisko daudzveidību un vides kvalitāti novadā.

2. TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA

Ludzas novads attīstās par spēcīgu funkcionālo telpu ar ilgtspējīgu tautsaimniecību un augsti kvalitatīvu dzīves vidi, radot un stiprinot:

- policentrisku apdzīvojumu ar spēcīgu apdzīvoto vietu tīklu;
- daudzpusīgu saimniecisko darbību lauku teritorijās un darbavietas lauku iedzīvotājiem;
- novadu kā teritoriju, kur tautsaimniecības attīstīšana, dabas un kultūrvēsturisko vērtību izmantošana notiek, respektējot ne tikai šodienas, bet arī nākamo paaudžu intereses.

LUDZAS NOVADS ATTĪSTĀS KĀ:

- **labi sasniedzams novads** – mūsdienīga autoceļu un dzelzceļa infrastruktūra, kvalitatīvi un pieejami sabiedriskā transporta pakalpojumi un citas komunikācijas iespējas Ludzas novadu cieši vieno ar citām apdzīvotām vietām Latgales reģionā, Latvijā un kaimiņvalstīs;
- **konkurētspējīgs novads** – sabalansēta daudznozaru saimnieciskā darbība, augsts iedzīvotāju izglītības un dzīves līmenis, kā arī pilnvērtīga dabas resursu izmantošana Ludzas novadu dara par līdzvērtīgu citu Latgales reģiona pašvaldību vidū. Būtiska loma novada telpiskajā struktūrā būs Ludzas pilsētai kā reģionālās nozīmes centram, Kārsavai un Zilupei kā novada nozīmes attīstības centriem un administratīvo vienību centriem, kas būs arī ekonomiskās attīstības centri;
- **tūrisma novads** – efektīvi izmantojot daudzveidīgos un bagātos resursus: dabas teritorijas un kultūrvēsturisko mantojumu, Ludzas novads piesaista tūristus;
- **pierobežas novads** – starptautiskas nozīmes automaģistrāles un dzelzceļa līnijas, kas šķērso novadu Rīgas – Maskavas un Varšavas – Sanktpēterburgas virzienā, veicina jaunu transporta un loģistikas uzņēmumu izveidi Ludzas novada teritorijā.

2.1. Telpiskās struktūras attīstības virzieni

Plānotās telpiskās struktūras attīstības virzieni iezīmēti saistībā ar noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem, pamatojoties uz telpiskās plānošanas pamatprincipiem un ilgtspējīgas attīstības priekšnosacījumiem.

Lai veidotu telpisku ietvaru, kas veicinātu ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteikto ekonomisko un sociālo mērķu sasniegšanu iespējami īsā laika periodā un ar mazāko līdzekļu patēriņu, izvēlēti **trīs prioritārie telpiskās struktūras pilnveidošanas virzieni**:

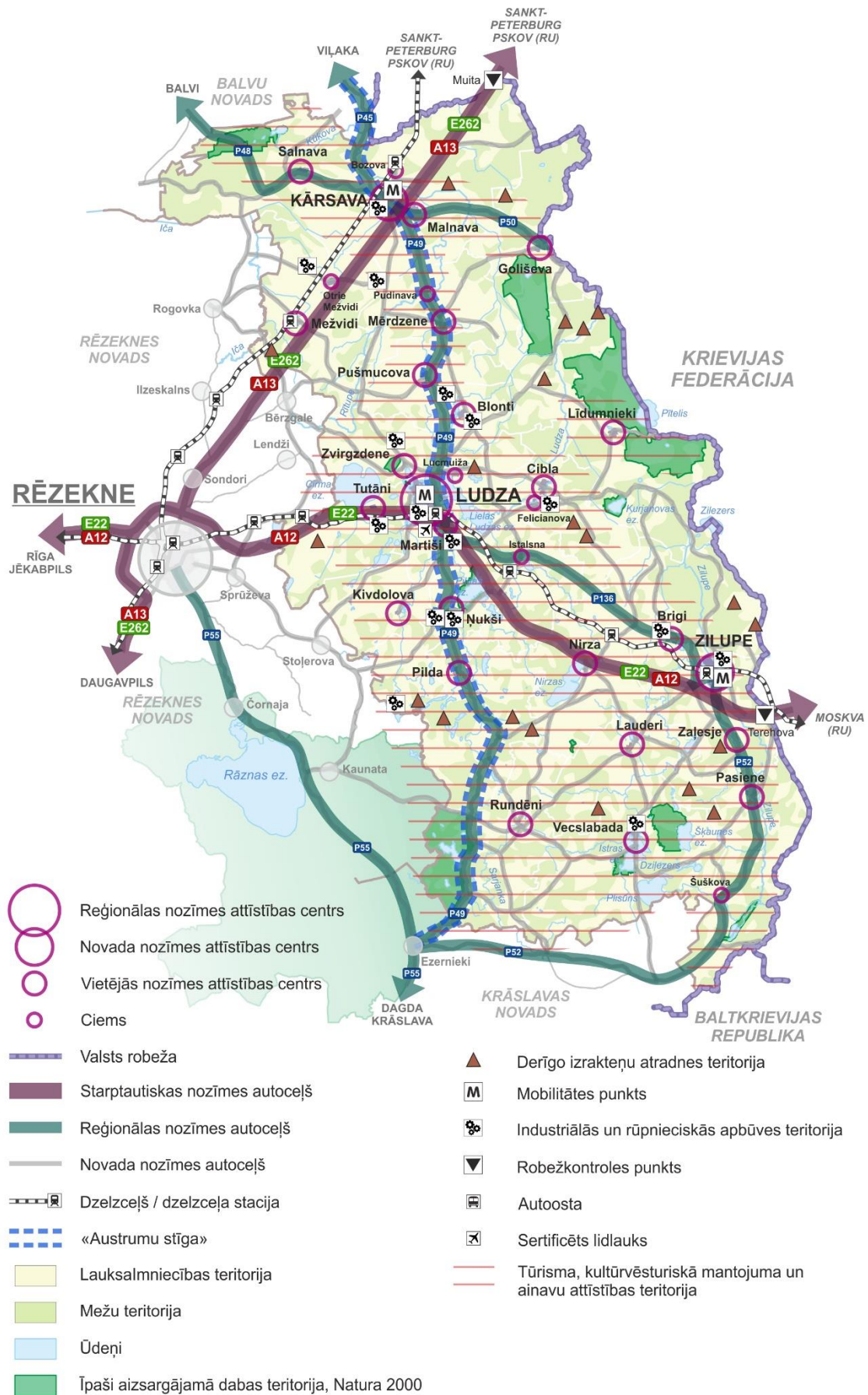
Saliedēts un
policentrisks
apdzīvojums

Augstas kvalitātes
inženierinfrastruktūra
un transports

Dinamiskas lauku
teritorijas un
kvalitatīva vide

2.2. Novada plānotā telpiskā attīstības struktūra

Novada perspektīvo telpisko struktūru nosaka savstarpēji integrēts galveno telpisko elementu kopums, lai Ludzas novads attīstītos kā dinamiska, ekonomiski konkurētspējīga teritorija, ar augstu dzīves līmeni un izglītotiem iedzīvotājiem, saglabājot unikālās dabas vērtības un savu identitāti. Ilgtspējīgas attīstības stratēģija iezīmē ilgtspējīgas un līdzsvarotas novada telpiskās struktūras modeli. Ludzas novada telpisko struktūru skatīt 2. attēlā.

Attēls 2: Ludzas novada perspektīvā telpiskā struktūra

LUDZAS NOVADA PERSPEKTĪVĀ TELPISKĀ STRUKTŪRA PAREDZ:

- Veicināt saliedētas un policentriskas apdzīvojuma sistēmas attīstību.
- Attīstīt transporta infrastruktūru, nodrošināt labu novada sasniedzamību.
- Attīstīt atvērto telpu un lauku teritorijas kā novada ilgtspējīgas izaugsmes galveno balstu.

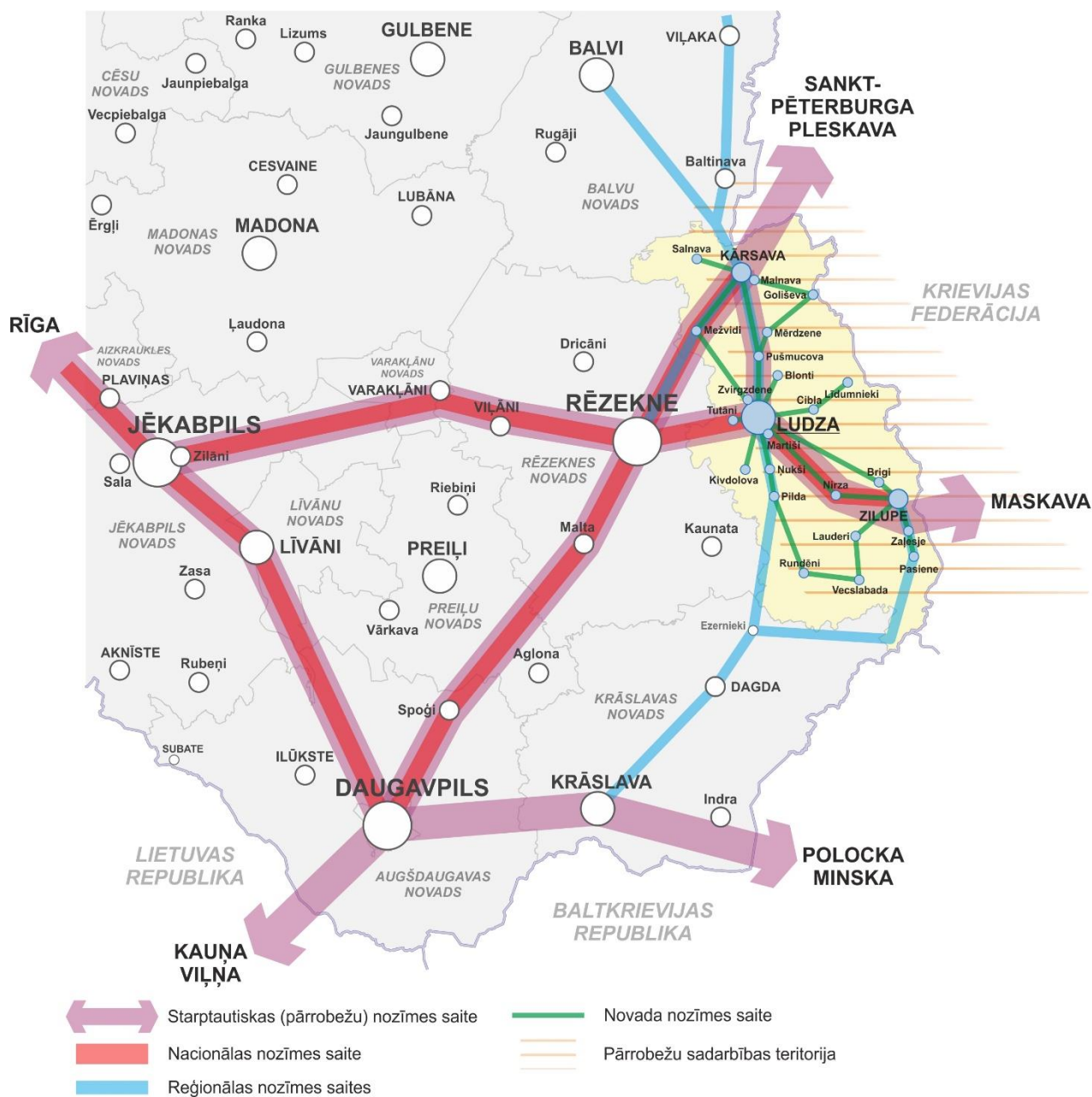
2.2.1. Saliedēts un policentrisks apdzīvojum

Novada apdzīvojuma struktūrai jābūt kā vienotam veselumam, spējot nodrošināt augstu dzīves kvalitāti dažāda rakstura vidē. Saliedēta un policentriska apdzīvojuma stiprināšanas mērķis ir paaugstināt novada spēju konkurēt ar citiem Latgales reģiona novadiem, veicināt teritorijas līdzsvarotu attīstību un vispārēju izaugsmi.

Novada potenciāla straujāku augšanu veicinās spēcīga telpiski un funkcionāli saliedēta novada pilnveidošana, kurā, saglabājoties Ludzas kā galvenā centra dominējošai lomai, zemāka līmeņa attīstības centri stiprinās iespēju dominēt šaurākā apkārtnes teritorijā un vienlaikus attīstīs gan vertikālās saiknes ar Ludzas pilsētu, gan horizontālās saiknes ar novada nozīmes attīstības centriem un citiem ciemiem un lauku apdzīvotajām vietām. Elementu savstarpējo saikņu attīstīšanos nodrošinās atbilstoši dalīts pašvaldības funkciju sadalījums un infrastruktūras tīkls.

APDZĪVOJUMA VEIDOŠANAS MĒRĶI:

- **Attīstīt un pilnveidot telpisku struktūru**, kas, maksimāli izmantojot apdzīvojuma potenciālu, saistītu dažādas novada teritorijas un telpiskos elementus vienotā sistēmā.
- **Ludzas pilsētas sekmīga iekļaušanās Latgales reģiona pilsētu tīklā**. Nodrošināt pilsētā pievilcīgu vidi gan iedzīvotājiem, gan investoriem, mazināt telpiskās un dzīves līmeņa atšķirības.
- **Kārsavas un Zilupes pilsētu attīstība** ar mērķi nostiprināt tās kā novadā svarīgas pakalpojumu saņemšanas vietas.
- **Visaptverošs esošo apdzīvojuma centru attīstības atbalsts**, palielinot to funkcijas atbilstoši šo centru un apkārtējo teritoriju resursiem un teritoriālā izvietojuma noteiktiem priekšnosacījumiem.
- **Lauku teritorijās radīti priekšnosacījumi tradicionālā izklienātā apdzīvojuma veida attīstībai** – viensētu un viensētu grupu (sādžu) pastāvēšanai kā teritorijas relatīvi vienmērīgas apdzīvotības garantam.
- **Jaunas apbūves koncentrēšanās pastāvošajos apdzīvojuma centros** – Ludzas, Kārsavas un Zilupes pilsētās, pie pilsētām esošajos ciemos, kā arī citos ciemos, lai lauku telpā saglabātu neapbūvētas teritorijas ekoloģiskā līdzsvara uzturēšanai un rekreācijai.

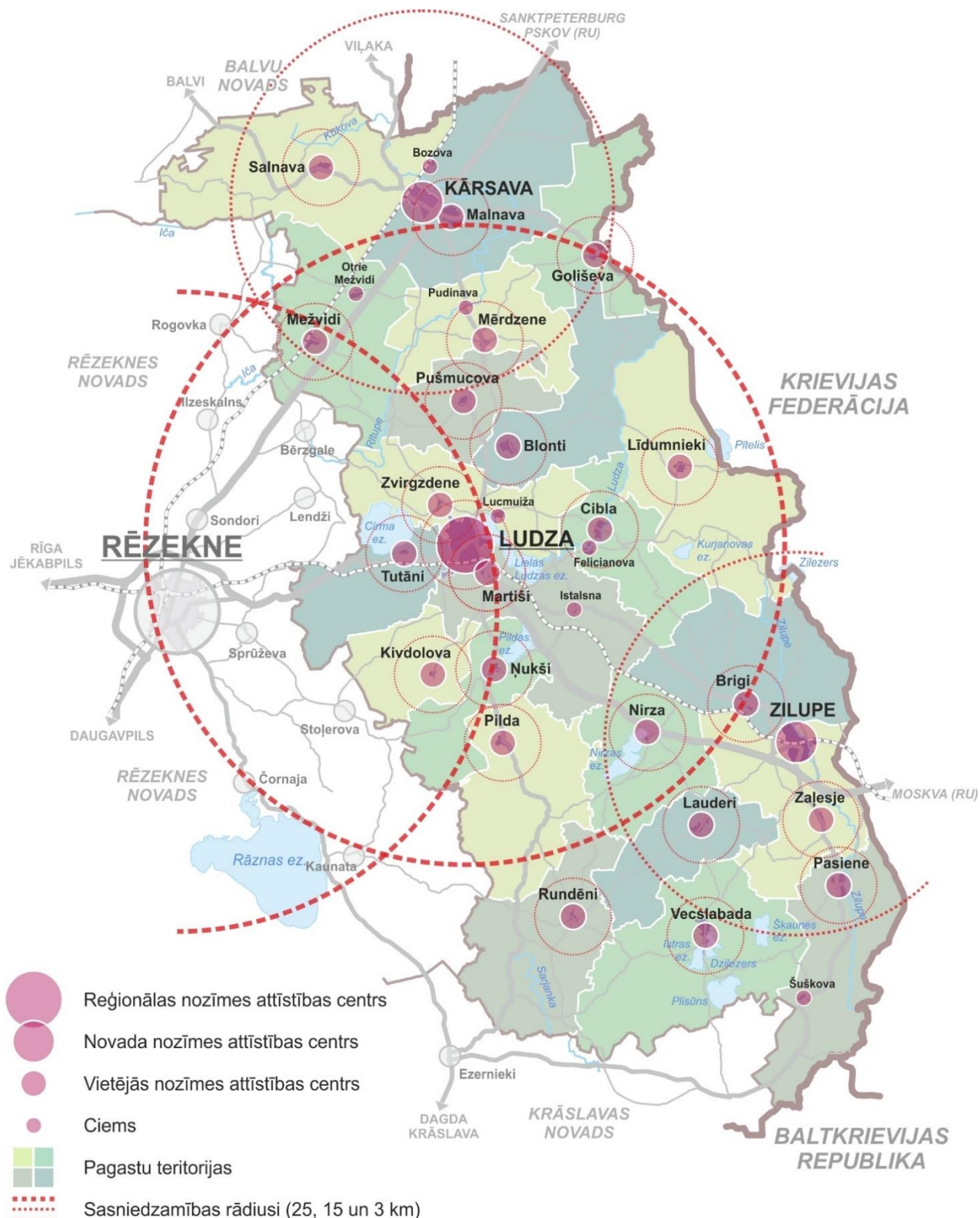

Attēls 3: Ludzas novada funkcionālās saites

APDZĪVOJUMA CENTRU LĪMEŅI

Latgales reģiona teritorijas plānojums 2006. - 2026. gadam nosaka reģiona apdzīvotuma centru līmeņus, iedalot apdzīvotās vietas nacionālas, reģionālas, novadu un vietējas nozīmes centros, lokālajos centros un pārējās apdzīvotajās vietās (3.attēlā skatīt funkcionālās saites). Gan Ludzas novada, gan Latgales reģiona saskaņotas un līdzsvarotas attīstības priekšnoteikums ir šo dažāda līmeņu centru sadarbība vienotā tīklā. Ludzas novada teritorijas harmoniskas un līdzsvarotas attīstības priekšnoteikums ir dažādu līmeņu attīstības centru un lauku teritorijas savstarpējā mijiedarbība, kvalitatīvu atbilstošu pakalpojumu pieejamība un modernas infrastruktūras attīstība. Tas sekmēs jaunu darbavietu radīšanu un nodrošināšanu iedzīvotājiem, kā arī uzņēmējdarbības aktivitāti un kvalitatīvu dzīves vidi gan attīstības centros, gan lauku teritorijās.

Katram attīstības centram tiek noteikts pieejamo un plānojamo pakalpojumu apjoms, ko nosaka tā esošais ekonomiskais attīstības līmenis, infrastruktūra, cilvēkresursi, to izvietojums un sasniedzamība. Ludzas novada apdzīvotuma telpisko struktūru skatīt 4. attēlā.

Attēls 4: Ludzas novada apdzīvojuma telpiskā struktūra

Reģionālas nozīmes attīstības centrs

Ludza – pilsēta Latgales reģiona austrumu pilsētu tīklā, novada administratīvais centrs un nozīmīgs kultūras un ražošanas centrs ar attīstītu sociālo infrastruktūru, pakalpojumiem un sabiedriskajām iestādēm.

Pilsētas potenciāls ievērojami pārsniedz pārējo novada apdzīvoto vietu potenciālu, un arī nākotnē Ludza turpinās attīstīties kā reģionālas nozīmes ekonomiskais un administratīvais centrs, kur koncentrēti pakalpojumi un dažādas ekonomiskās aktivitātes.

Starp Latgales reģiona pilsētām Ludzai, kā pie starptautiskas nozīmes transporta koridora izvietotai pilsētai, būs specifiska loma – galvenās funkcijas būs saistītas ar tranzīta kravu apkalpošanas uzņēmumiem un ražošanas uzņēmumiem, kam nepieciešama laba sasniedzamība.

Novada nozīmes attīstības centri

Kārsava un Zilupe – centri, kur koncentrēta pašvaldības un citu publisko pakalpojumu pieejamība, radīta pievilcīga un kvalitatīva dzīves vide, nodrošinātas aktivitātes, kas veicinās arī tūristu un teritorijas apmeklētāju skaita palielināšanos.

Sevišķi mazo pilsētu ekonomiskajā attīstībā būtiska ir tranzīta loģistika. Ņemot vērā tranzīta kravu apkalpojošo pakalpojumu nepieciešamību Krievijas robežas tuvumā, Kārsavai un Zilupei nozīmīgs ir pierobežas pilsētas statuss.

Vietējas nozīmes centri

Kā vietējas nozīmes centri noteikti tie novada ciemi, kam Teritorijas plānojumā ir noteiktas ciemu robežas un kam ciema teritorijā ir pieejama centrālā infrastruktūra: **Auziņi, Blonti, Briģi, Cibla, Felicianova, Goliševa, Istalsna, Kivdolova, Martiši, Malnava, Mežvidi, Mērdzene, Lauderī, Līdumnieki, Lucmuiža, Nirza, Ņukši, Pasiene, Pilda, Pušmucova, Rundēni, Salnava, Tutāni, Vecslabada, Zaļesje, Zvirgzdene.**

Pārējās apdzīvotās vietas

Pārējo apdzīvoto vietu – ciemu, viensētu un viensētu grupu – plašāka attīstība netiek prognozēta. Nākotnē tiem būs vietējās ekonomiskās attīstības atbalsta centru loma. Dažādojot pakalpojumu piedāvājumu, tie darbosies kā nozīmīgs pilsētas un vietējās nozīmes centru partnerības posms.

Atbalstīta viensētu un to grupu pastāvēšana lauku teritorijā, lai saglabātu tradicionālo lauku apdzīvojamību veidu, veicinātu vienmērīgu lauku apdzīvojamību, saglabātu kultūrainavu un tradīcijas.

VADLĪNIJAS APDZĪVOJUMA PLĀNOŠANAI

1. Ludzas novada teritorijas plānojumā, lokālplānojumos, tematiskajos plānojumos un detālplānojumos jāveicina novada līdzsvarota daudzcentru, hierarhiski strukturēta apdzīvojamības sistēma.
2. Jāveicina Ludzas pilsētas iekļaušanās Latgales reģiona pilsētu tīklā.
3. Novada teritorijā jāveicina Latgales tradicionālās apdzīvojamības struktūras saglabāšana un attīstība, papildinot un dažādojot esošās apdzīvotās vietas un izvairoties no jaunu apdzīvoto vietu veidošanās un nekontrolētas izplešanās.
4. Jāuzlabo Ludzas, Kārsavas un Zilupes pilsētvides kvalitāte, nodrošinot pievilcīgu vidi gan iedzīvotājiem, gan investoriem, mazinot telpiskās un dzīves līmeņa atšķirības.
5. Jebkuram novada attīstības plānošanas dokumentam jāveicina dzīves vides kvalitātes paaugstināšanās, sabalansējot gan iedzīvotāju intereses, gan ekonomiskās izaugsmes iespējas, gan dabas un kultūrvides aizsardzības prasības.
6. Plānojot apdzīvoto vietu inženiertehniskā nodrošinājuma būvniecību, paplašināšanu un pārbūvi, jāizvēlas videi draudzīgi risinājumi, lai mazinātu vides piesārņojumu.
7. Jāizvairās no apdzīvoto vietu nepamatotas izplešanās uz dabas teritoriju rēķina, jāpanāk optimāla iedzīvotāju un apbūves blīvuma paaugstināšana pilsētās un ciemos.
8. Plānojot jaunu mājokļu, sociālo un citu pakalpojumu, kā arī uzņēmējdarbības objektu attīstīšanu, iespēju robežās jāizmanto jau esošā infrastruktūra un neizmantotās, pamestās apbūves teritorijas.
9. Nav pieļaujama jaunu dzīvojamās apbūves teritoriju veidošana ārpus pilsētām un ciemiem, ja nav nodrošināta nepieciešamā sociālā un inženiertehniskā infrastruktūra.

10. Apdzīvojuma struktūrā jāveido līdzsvars starp teritorijā izvietoto mājokļu, darbavietu un pieejamo pakalpojumu skaitu un daudzveidību.

Vadlīnijas **Ludzas pilsētas** plānošanai

1. Izvairīties no strikta funkcionāla zonējuma, paredzot lielāku funkcionālās daudzveidības radīšanu, urbanizācijas ierobežošanu, rūpniecības un ražošanas optimizēšanu.
2. Jāsekmē uzņēmējdarbības vides veidošana, jāizvērtē ražošanas specializācijas virzieni un jāparedz teritorijas, tajā skaitā iespējas attīstīt inovatīvas ražošanas nozares.
3. Aizsargāt Ludzas vēsturisko centru un kultūrvēsturisko mantojumu un paredzēt pilsētas ainavas saglabāšanu.
4. Plānot pilsētas transporta organizāciju.
5. Izvairīties no pilsētas perifēriju paplašināšanās, jāparedz degradēto teritoriju jauna attīstība.
6. Jāizvērtē jautājumi par teritoriju rezervēšanu nākotnes attīstības vajadzībām ārpus pilsētas administratīvajām robežām vitāli svarīgu funkciju nodrošināšanai.
7. Izvērtēt dzīvojamās apbūves, publiskās apbūves teritoriju un rekreācijas teritoriju pietiekamību.
8. Izvērtējot iedzīvotāju skaita prognozes, paredzēt inženierkomunikāciju attīstības nepieciešamību apbūves teritorijās.
9. Jāizvērtē pilsētas teritoriālās attīstības iespējas un virzieni, vienlaikus paredzot nepieciešamo infrastruktūras tīklu paplašināšanu.

Vadlīnijas **novada nozīmes attīstības centru** plānošanai

1. Novadu nozīmes attīstības centriem ir jāiekļaujas kopējā nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru funkcionālajā tīklā. Tajos jākoncentrē pakalpojumi, kas nodrošina pievilcīgu dzīves vidi un priekšnoteikumus ekonomikas attīstībai. Tiem ir jāpilda novadu nozīmes attīstības centru loma, sniedzot apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem pakalpojumus un nodrošinot darba vietas.
2. Jāsekmē uzņēmējdarbības vides veidošana un jāparedz teritorijas, tajā skaitā iespējas attīstīt inovatīvas ražošanas nozares.
3. Jāaizsargā kultūrvēsturiskais mantojums un jāparedz ainavu saglabāšana.
4. Saglabāt Kārsavas un Zilupes vēsturisko apbūvi un pilsētas apbūvi.
5. Jāparedz degradēto teritoriju jauna attīstība vai sakārtošana (arī nojaukšana un apzaļumošana).
6. Jāizvērtē dzīvojamās apbūves, publiskās apbūves un rekreācijas teritoriju pietiekamība.
7. Izvērtējot iedzīvotāju skaita prognozes, jāparedz inženierkomunikāciju attīstības nepieciešamība apbūves teritorijās.
8. Jāparedz publiskās ārtelpas kvalitātes uzlabošana (labiekārtojums gājēju un velosipēdistu ērtībām, apstādījumu sistēmas pilnveidošana, apgaismojums, bērnu rotaļu laukumu ierīkošana, satiksmes drošības uzlabojumi).
9. Daudzdzīvokļu māju renovācija, siltumapgādes pakalpojumu uzlabošana.

Vadlīnijas **vietējas nozīmes attīstības centru** plānošanai

1. Vietējās nozīmes attīstības centros jānodrošina pakalpojumi un funkcijas atbilstoši apdzīvoto vietu līmenim (1. pielikums).
2. Jāizstrādā ciemu lokālplānojumi – pamats plānošanas uzdevuma risināšanai vai teritorijas plānojuma detalizēšanai vai grozīšanai.
3. Jānodrošina pieejamība šādiem pakalpojumiem:
 - 3.1. vispārējā pamatizglītība;
 - 3.2. neatliekamā medicīniskā palīdzība;
 - 3.3. minimālais ikdienas pakalpojumu un preču klāsts,

- 3.4. regulāri sabiedriskā transporta pārvadājumi līdz reģiona nozīmes centram.
4. Detalizēti jāizvērtē un jāizmanto jau esošais apdzīvojuma struktūras potenciāls, izstrādājot teritorijas attīstības plānošanas dokumentus.
 5. Jānosaka ciemu kompakta apbūves teritorijas ar dzīvojamo un publisko apbūvju teritorijām.
 6. Ciemu apbūves teritorijās jāizvieto ražošanas un tehniskās infrastruktūras objekti, kā arī jānodrošina dabas un apzaļumotās teritorijas iedzīvotāju rekreācijai.
 7. Pārskatot ciemu robežas, jāizslēdz no tām mežu, ūdeņu un lauksaimniecības teritorijas.
 8. Jānosaka katra ciema apbūves teritoriju funkcionālais zonējums un pakalpojumu struktūras attīstība.
 9. Ciemu apbūves teritoriju attīstība un plānošana jāveic, ievērojot šādus nosacījumus:
 - 9.1. visas apbūves teritorijas jānodrošina ar nepieciešamajām inženierkomunikācijām, kas noteiktas normatīvajos aktos;
 - 9.2. jāparedz ielu un ceļu tīkla atbilstība parametriem, kas noteikti normatīvajos aktos.
 10. Jaunā apbūve maksimāli kompakti koncentrējama jau esošo ciemu robežās; paredzot jaunās apbūves teritorijas, jāizstrādā detalizēti ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas risinājumi.
 11. Nav pieļaujama jaunu dzīvojamās apbūves teritoriju plānošana cieši gar transporta koridoriem un valsts galvenajiem autoceļiem.
 12. Jāsaglabā brīva pieeja ūdeņiem, nav pieļaujama blīvas apbūves veidošana cieši gar upju un ezeru krastmalām.

2.2.2. Augstas kvalitātes inženierinfrastruktūra un satiksmes infrastruktūra

Jāpanāk augstas kvalitātes inženierinfrastruktūra un satiksmes infrastruktūra – mērķis ir paaugstināt komunikāciju un objektu darbotiespēju, kas nodrošina iedzīvotāju, kravu, enerģijas un informācijas plūsmu. Jo augstāka infrastruktūras kvalitāte, jo mazāks veicamais attālums, patērējamais laiks un izmaksas.

Teicama pilsētu – Ludzas, Kārsavas un Zilupes – un ciemu sasniedzamība ir nozīmīgākais priekšnosacījums, lai attīstītos daudzpusīgas funkcionālās saiknes novada iekšienē, starp lielākiem apdzīvojuma centriem, apkārtējiem novadiem un tālākām teritorijām.

Augstas kvalitātes inženierkomunikāciju nodrošinājums veicinās dzīves kvalitātes celšanos, uzņēmējdarbības aktivizēšanos ražošanas, tūrisma un komercpakalpojumu jomās, veicinās investīciju palielināšanos. Un šī procesa rezultāts: darbavietu skaita pieaugums novada teritorijā.

SATIKSMES INFRASTRUKTŪRAS UN INŽENIERINFRASTRUKTŪRAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI

▪ Veicināt Ludzas novada starptautisko, nacionālo un reģionālo sasniedzamību:

- valsts galveno autoceļu A12 un A13 un dzelzceļa līniju transporta koridora kvalitātes uzlabošana un attīstīšana;
- transporta terminālu, loģistikas centru attīstība transporta mezglos;
- apkalpes infrastruktūras tīkla izveidošana un attīstīšana ap starptautiskajiem un reģionālas nozīmes ceļiem.

▪ Veicināt novada apdzīvoto vietu sasniedzamību:

- reģionālas un vietējas nozīmes ceļu tīkla uzlabošana, lai nodrošinātu visu novada apdzīvoto vietu sasniedzamību;
- efektīvas sabiedriskā transporta sistēmas attīstība;
- racionāla un funkcionāla ceļu tīkla izveidošana un ceļu kvalitātes uzlabošana.

▪ Uzlabot pieeju pakalpojumiem, informācijai, sakariem un darbavietām:

- modernu informācijas sistēmu un telekomunikāciju izveide un nodrošināšana;
- interneta pakalpojuma pieejamības attīstības veicināšana.

Attēls 5: Ludzas novada galvenie transporta koridori un satiksmes infrastruktūra

▪ Videi draudzīga infrastruktūra un efektīva, ilgtspējīga energoapgāde:

- ūdensapgādes un atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzlabošana, kvalitatīvi infrastruktūras pakalpojumi;
- transporta plūsmu plānošana un organizēšana, paredzot optimālo telpisko risinājumu – jaunus apvedceļus un satiksmes pārvadus, krustojumu izbūvi un pārbūvi par apļveida krustojumiem;
- augsta transporta drošības līmeņa nodrošināšana, ceļa satiksmes negadījumu risku mazināšana, bīstamo kravu transportēšanas drošības uzlabošana;
- alternatīvo enerģijas avotu (vēja, ūdens, saules enerģijas) izmantošana, vietējo atjaunojamo energoresursu – koksnes atkritumu, salmu, biogāzes u.c. – pielietošana.

SATIKSĒMES INFRASTRUKTŪRAS ATTĪSTĪBA

Viens no galvenajiem novada attīstības priekšnoteikumiem ir iekšējās un ārējās sasniedzamības nodrošināšana. Tādēļ jāizveido sabalansēts un integrēts satiksmes infrastruktūras modelis, kas ietver dzelzceļu, autotransporta tīklus un veloceļus. Ludzas novada satiksmes infrastruktūra skatāma 5. attēlā.

Autoceļiem ir galvenā loma novada sasniedzamības nodrošināšanā. Esošais autoceļu tīkls ir pietiekami attīstīts un funkcionāls gan reģionālās, gan vietējās nozīmes attīstības centru sasniedzamības ziņā. Taču būtiski jāpaaugstina autoceļu kvalitāte, pārbūvējot atsevišķus posmus, uzlabojot ceļu segumu, veidojot jaunas trases un apvedceļus, pārbūvējot tiltus.

Starptautiskās nozīmes transporta koridors

Lai nodrošinātu ātras satiksmes iespējas optimālai tranzīta un kravu plūsmai, atbalstāma šādu ceļu pārbūve un attīstība:

- valsts galvenie autoceļa A12 posms Jēkabpils - Rēzekne - Ludza - Krievijas robeža (Terehova) un autoceļa A13 posms Krievijas robeža (Grebņeva) - Rēzekne - Lietuvas robeža (Medumi),
- dzelzceļa līnijas Rīga – Maskava iecirknis Rēzekne II - Zilupe - valsts robeža un Daugavpils – Sanktpēterburga iecirknis Rēzekne - Bozova.

Valsts galvenie autoceļi un dzelzceļa līnijas savieno novadu ar Latgales reģiona apdzīvotajām vietām, Rīgu un Krievijas Federāciju.

Nacionālās – starpreģionālās nozīmes transporta koridors

Ilgspējīgas attīstības stratēģija atbalsta Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojumā izvirzīto autoceļa trases “Austrumu stīga” koncepciju, paredzot valsts reģionālas nozīmes autoceļa P49 Kārsava – Ludza – Ezernieki pārbūvi. Autoceļa pārbūve un seguma kvalitātes uzlabošana būtiski veicinās novada sasniedzamību ziemeļu - dienvidu virzienā.

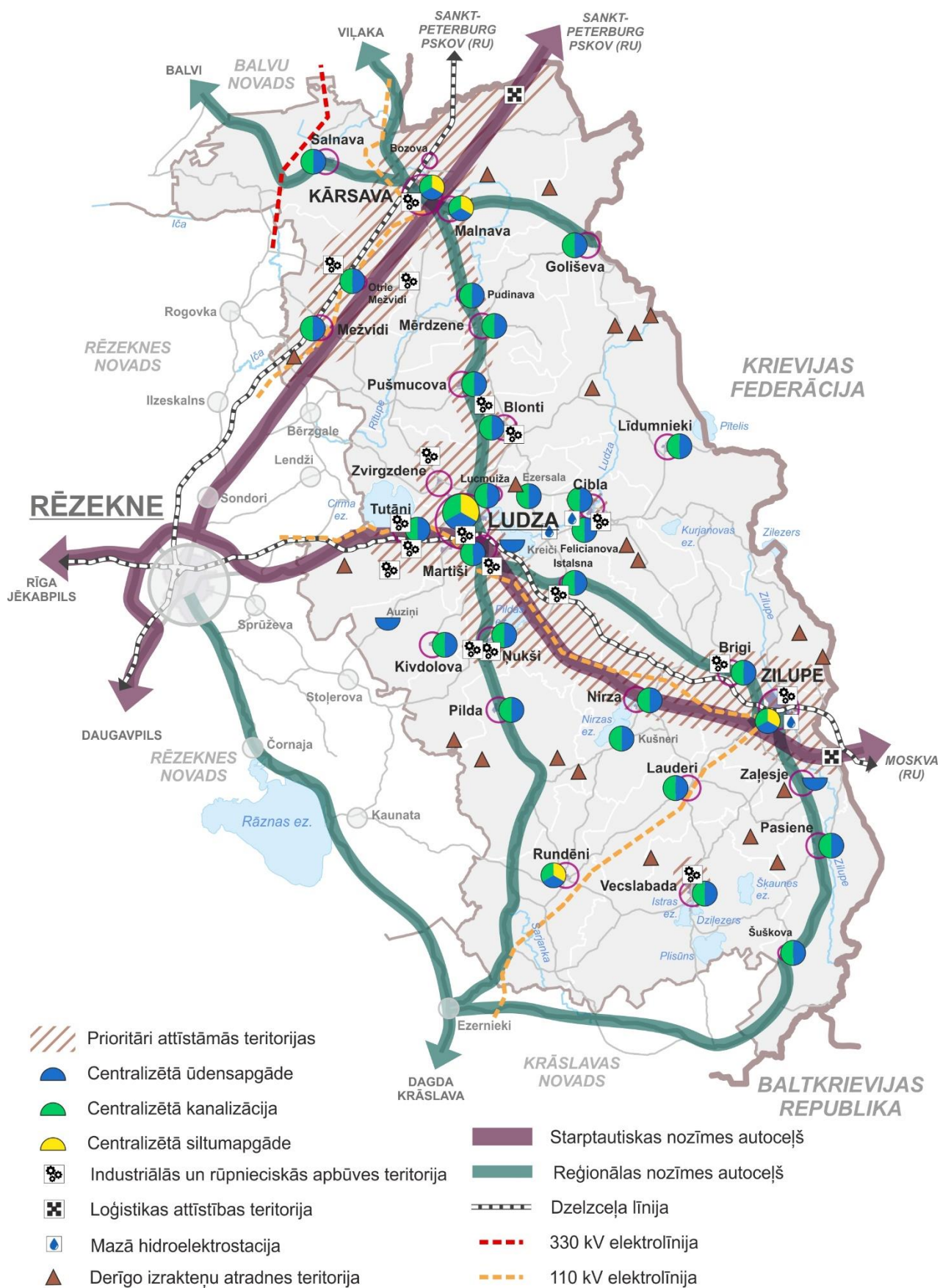
Novada nozīmes transporta saites

Lai nodrošinātu visu teritoriju sasniedzamību, novada līdzsvarotā attīstībā būtiska loma ir valsts vietējās nozīmes ceļiem. Tiem jābūt teicamā tehniskā kārtībā, saistītiem ar augstāka līmeņa transporta asīm.

INŽENIERKOMUNIKĀCIJU NODROŠINĀJUMS

- Apdzīvotajās vietās jānodrošina visām kvalitātes normām un vides aizsardzības prasībām atbilstošu centralizēto ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas un novadīšanas sistēmu izveide, jānodrošina optimāls siltumapgādes risinājums.
- Novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta energoapgādes infrastruktūras attīstību un modernu informācijas sistēmu izveidi, nodrošinot augstas kvalitātes infrastruktūru visā novada teritorijā.
- Novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošanu un modernizāciju, kā arī dalīto atkritumu vākšanas punktu/vietu izveidi, depozītu sistēmas ieviešanu.

Ludzas novada inženierkomunikāciju infrastruktūru skatīt 6. attēlā.

Attēls 6: Ludzas novada inženierkomunikāciju infrastruktūra un attīstāmās teritorijas

VADLĪNIJAS TRANSPORTA UN INŽENIERKOMUNIKĀCIJU PLĀNOŠANAI

1. Jāatbalsta transporta un loģistikas pakalpojumu izaugsme kā novada attīstības prioritāte.
2. Jāveicina transporta apkalpes infrastruktūras tīkla izveidošana un attīstīšana ap starptautiskas, nacionālas un reģionālas nozīmes ceļiem.
3. Jāpārbūvē reģionālas un vietējas nozīmes ceļu tīkls, lai nodrošinātu visu apdzīvoto vietu sasniedzamību un labu satiksmi ar blakus novadiem un apdzīvotām vietām.
4. Jāizveido efektīva sabiedriskā transporta sistēma, balstīta uz iedzīvotāju pieprasījumu un vajadzībām.
5. Pašvaldības teritorijas attīstības dokumentos jāparedz veloceļu tīklu izveide, ielas gājējiem, pastaigu un tūrisma takas.
6. Plānojot izmaiņas teritorijas struktūrā, vispirms jāatjauno esošās apdzīvotās vietas ar jau pastāvošu transporta infrastruktūru, tās labiekārtojot un paplašinot, nevis jāveido jaunas apbūves teritorijas, kas prasītu papildus jaunu ceļu tīklu izbūvi.
7. Apbūve jāplāno tādā attālumā no ceļiem, kas neprasa papildus pasākumus aizsardzībai pret autotransporta radīto troksni, izplūdes gāzēm un citu negatīvo ietekmi.
8. Novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta dzelzceļa transporta attīstību, kvalitātes uzlabošanu un ceļā pavadītā laika samazināšanu.
9. Teritorijas attīstības plānošanas dokumentos jāparedz visu ciemu apbūves teritoriju inženiertehniskas apgādes nodrošinājums.
10. Lai racionāli izmantotu teritoriju, jāparedz pēc iespējas kompakta visu inženiertīklu koncentrēšana koridoros gar autoceļiem vai dzelzceļiem.
11. Jāprecizē rūpniecisko un tehnisko avāriju riska objektu izvietojums un teritoriju robežas, jānosaka ierobežojumi šajās teritorijās.

2.2.3. Dinamiskas lauku teritorijas un kvalitatīva vide

Dinamisku teritoriju stiprināšanas mērķis ir veicināt ārpus pilsētu un ciemu teritorijām izvietojušos lauku apdzīvoto vietu sociālo un ekonomisko attīstību, lai saglabātu lauku, īpaši attālāko teritoriju, ekonomisko aktivitāti un apdzīvotību.

Pašreiz reģiona lauku apvidos ekonomika balstās uz divām nozarēm – tradicionālo lauksaimniecību (zemkopība, lopkopība) un mežsaimniecību (mežizstrāde un kokapstrāde). Lauku apvidu atdzīvināšanai jānotiek, saglabājot tradicionālās nozares, orientējot tās uz specializāciju un jaunu nozaru, piemēram, bioloģiskās lauksaimniecības izaugsmi, kā arī biškopības, aitikopības un atjaunojamo energoresursu īpatsvara palielināšanu. Vienlaikus lauku teritorijās attīstāmas jaunas nozares, kā prioritāti nosakot tūrisma, transporta un loģistikas uzņēmumu darbību lielāko transporta koridoru tuvumā, derīgo izrakteņu (kūdra, dolomīts, sapropelis) ieguvī.

LAUKU TERITORIJU ILGTERMIŅĀ ATTĪSTĪBAS MĒRĶI

- **Ludzas novads ir viens no zaļākajiem un ekoloģiski tīrākajiem** Latvijas un Latgales reģiona novadiem – bagāts ar dabas resursiem, skaistām ainavām, tīriem ūdeņiem.
- **Novada lauku teritorijas ir ekonomiski dinamiskas** ar attīstītu un daudzveidīgu saimniecisko dzīvi.
- **Saglabātas novada unikālās tradīcijas, bagātais dabas un kultūras mantojums**, kas izceļ Latgales savdabību citu Latvijas reģionu vidū.
- **Novadā nav atpalikušu un neapdzīvotu nomaļu**, arī visattālākās teritorijas iekļaujas novada sociālajā, kultūras un politiskajā dzīvē.

Attēls 7: Ludzas novada lauku teritorijas funkcionālie un telpiskie areāli

Lai veicinātu novada lauku teritoriju ekonomisko izaugsmi, paaugstinātu iedzīvotāju dzīves kvalitāti, saglabātu un vairotu esošās bagātības, **Ludzas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija izdala lauku teritoriju funkcionāli un telpiski svarīgākos areālus** (skatīt 7.attēlu):

Šīm teritorijām **noteiktās galvenās funkcijas būs prioritāras**. Citas, pakārtotās funkcijas nedrīkstēs konfliktēt vai apdraudēt galveno funkciju.

LAUKSAIMNIECĪBAS ATTĪSTĪBAS TERITORIJAS

Lauksaimniecības attīstība tiek atbalstīta visā novada teritorijā, bet ilgtspējīgas attīstības stratēģija akcentē lauksaimniecības attīstības teritorijas – zonas, kur prioritāte būs lauksaimnieciskajai ražošanai. Teritorijas plānojumā šādas teritorijas/zonas jāizceļ ar atsevišķu indeksu, papildus prasībām (piemēram, tās aizliegts dalīt mazāk kā 5 ha platībās, aizliegts apmežot). Teritoriju attīstības galvenā prioritāte būs visa veida lauksaimnieciskā darbība, īpaši atbalstot lielražošanu, lauksaimniecības produkcijas pārstādi, bioloģisko lauksaimniecību.

Šie nogabali raksturojas ar augstāku lauksaimniecības zemju kadastrālo vērtību, lielākajām vienlaidus meliorētajām lauksaimniecības zemju platībām.

Areālos saglabājamas lauksaimniecības teritorijas, paredzot arī daudzveidīgus alternatīvus nodarbes veidus – tūrisms, zivkopība, amatniecība u.c.

VADLĪNIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS TERITORIJU ATTĪSTĪBAI

1. Lauksaimniecības attīstības teritorijās par prioritāti uzskatāma visa veida lauksaimnieciskā darbība, īpaši atbalstot bioloģisko ražošanu, lielražošanu un lauksaimniecības produkcijas pārstādi.
2. Lauksaimniecības attīstības teritorijās nav pieļaujama vērtīgo lauksaimniecības zemju transformācija citos zemes izmantošanas veidos, īpaši apmežošana un meliorācijas sistēmu sagraušana.
3. Jānodrošina meliorācijas sistēmu un polderu hidrotehnisko būvju pilnvērtīga funkcionēšana un to apsaimniekošana.
4. Jāpiesaista finanšu līdzekļi meliorācijas sistēmu atjaunošanai un ierīkošanai.
5. Jāierobežo Sosnovska latvāņu un citu invazīvo augu sugu izplatības zonas.

6. Lauksaimniecības zemju nogabalos, kuru zemes kvalitātes novērtējums nav zemāks par 25 ballēm un nogabala platība nav mazāka par 30 ha nav atbalstāma apmežošana.
7. Minimālā jaunveidojamā lauksaimniecības zemju zemes vienību platība – 2 ha.
8. Tiek atbalstīta teritoriju izmantošanas dažādošana: tūrisms, ražošana, derīgo izrakteņu ieguve, pakalpojumu sniegšana.

MEŽSAIMNIECĪBAI NOZĪMĪGAS TERITORIJAS

Novada teritorijā mežsaimniecība ir svarīga ekonomikas nozare. Ņemot vērā esošo mežu teritoriju izvietojumu, ilgtspējīgas attīstības stratēģija nosaka mežsaimniecībai nozīmīgākās novada teritorijas.

Novada teritorijā ir daudz jaunaudžu teritoriju, kas ir attiecīgi jākopj un jāsargā.

VADLĪNIJAS MEŽSAIMNIECĪBAS TERITORIJU IZMANTOŠANAI UN ATTĪSTĪBAI

1. Teritorijās prioritāte būs ilgtspējīga mežu resursu apsaimniekošanai un izmantošanai, atjaunojot mežus, apmežojot mazvērtīgākās lauksaimniecības teritorijas un krūmājus.
2. Teritorijās tiek atbalstīta ar kokapstrādi saistītu ražotņu attīstība: koksnes pārstrāde, mēbeļu un galdniecības izstrādājumu ražošana, būvkonstrukciju ražošana, koksnes ķīmija u.c., stimulējot jaunu darbavietu rašanos.
3. Tiek atbalstīta arī derīgo izrakteņu ieguves, medību tūrisma un dabas tūrisma attīstība, veidojot atbilstošu infrastruktūru. Nav izslēgta arī neliela mēroga lauksaimniecības, zivsaimniecības, amatniecības un dažādu pakalpojumu uzņēmumu veidošanas iespēja.
4. Teritoriju attīstības iespējas jāabalansē ar citiem iespējamajiem attīstības veidiem, lai negatīvi neietekmētu mežsaimniecības attīstību.
5. Minimālā jaunveidojamā meža teritoriju zemes vienību platība – 2 ha.
6. Paredzot nevērtīgāko lauksaimniecībā izmantojamo zemju apmežošana, nav pieļaujama augstvērtīgu ainavu un kultūras pieminekļu aizsegšana.
7. Nav pieļaujama meža biotopu iznīcināšana.
8. Teritorijas plānojumā jānosaka prasības meža ieaudzēšanai pilsētu un ciemu tuvumā.

TŪRISMA ATTĪSTĪBAS TERITORIJAS

Novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta augstas kvalitātes tūrisma infrastruktūras attīstību, pilnvērtīgi izmantojot labvēlīgos dabas apstākļus, skaistās ainavas, dabas resursus un unikālo kultūras mantojumu.

Ar daudzveidīgiem tūrisma produktiem Ludzas novads iekļausies Latgales reģiona un plašāka mēroga tūrisma tīklos.

Tūrisma attīstība tiek atbalstīta un veicināta visā novada teritorijā, jo daudzās teritorijās ir augsts tūrisma potenciāls, tomēr kā īpašas tūrisma attīstības teritorijas izceltas pilsētas (Ludza, Kārsava un Zilupe) un ezeriem bagātākie novada apvidi, kur tūrisms noteikts kā galvenā ilgtermiņa attīstības prioritāte. Ludzas novada tūrisma attīstības teritorijas skatīt 8. attēlā.

VADLĪNIJAS TŪRISMA ATTĪSTĪBAS TERITORIJU IZMANTOŠANAI

1. Prioritāte – tūrisms un ar rekreāciju saistītās darbības un infrastruktūras attīstība, kā arī tūrisma resursu (dabas vides, ainavu, kultūrvēsturiskās vides un pieminekļu) saglabāšana un aizsardzība.
2. Tiek atbalstīta saprātīga zemes un būvju izmantošanas politika, lai neapdomātu darbību dēļ netiktu zaudētas kultūras, ainavu un dabas vērtības.
3. Ludzas – pilsēta ar ievērojamiem nacionāla mēroga tūrisma objektiem (Ludzas pilsdrupas, Ludzas pilsētas vēsturiskais centrs u.c.) – arī turpmāk attīstīsies kā novada tūrisma attīstības centrs, piedāvājot novada apmeklētājiem augstvērtīgus tūrisma produktus un kvalitatīvu infrastruktūru.

Attēls 8: Ludzas novada tūrisma attīstības teritorijas

4. Ludzas novadā esošo muižu apbūves tiek attīstītas kā novada vērtīgie kultūras pieminekļi.
5. Novadu raksturo krāšņu ainavu daudzveidība, ko veido ezeri, pakalni, meži, pļavas un lauki, – arī šeit koncentrēti daudzi izcili kultūras pieminekļi un iecienīti tūrisma objekti. Teritorijā atbalstāma esošo un veicināma jaunu tūrisma produktu un infrastruktūras attīstība.
6. Novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija nosaka, ka tūrisma attīstībai jāturpinās saskaņoti ar dabas aizsardzību, liekot uzsvāru uz kultūras un rekreācijas tūrismu.
7. Tūrisma attīstības teritorijās tiek atbalstīta lauksaimniecības, zivsaimniecības, amatniecības uzņēmumu, kā arī pakalpojumu uzņēmumu veidošana, kas ievērojami dažādos un paplašinās tūrisma produktu klāstu.
8. Tūrisma taku izveide un uzturēšana, attīstot tūrisma pakalpojumus un infrastruktūru to tuvumā.

RAŽOŠANAS, LOĢISTIKAS UN TRANZĪTA ATTĪSTĪBAS TERITORIJAS

Novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija atbalsta transporta infrastruktūras, loģistikas un tranzīta apkalpes zonu veidošanos gar valsts galvenajiem autoceļiem A12 un A13 un dzelzceļa līnijām. Novada pilsētas ar plašākajām ražošanas teritorijām un esošie ražošanas objekti lauku teritorijā darbosies kā ražošanas atbalsta teritorijas. Prioritāri attīstāmās teritorijas skatīt 6.attēlā.

VADLĪNIJAS RAŽOŠANAS, LOĢISTIKAS UN TRANZĪTA TERITORIJU IZMANTOŠANAI

1. Teritorijās tiek atbalstīta ražošanas, loģistikas un tranzīta būvju attīstība.
2. Racionāli jāizmanto esošā infrastruktūra: dzelzceļa atzari, sliežu ceļi, noliktavu ēkas un būves.
3. Loģistikas un pakalpojumu zonā jāparedz nepieciešamā infrastruktūra un daudzveidīgi pakalpojumi (tehniskā apkope, degvielas uzpildes stacijas, ēdināšanas un citu pakalpojumu saņemšanas vietas).
4. Ražošanas teritoriju pilnveidošanai un atjaunošanai maksimāli jāpiesaista Eiropas Savienības finanšu līdzekļus.

JAUKTA, MOZAIĶVEIDA ZEMES IZMANTOŠANAS TERITORIJA

Pārējās lauku teritorijās tiek atbalstīta jaukta mozaīkveida zemes izmantošana ar daudzveidīgu saimniecisko darbību.

1. pielikums

Kritēriji apdzīvojuma centru līmeņiem¹

Ludzas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija reģionālas, vietējas nozīmes centros un atvērtās telpas apdzīvotajās vietās nosaka šādu minimālo pakalpojumu klāstu:

1. Atvērtās telpas apdzīvotajās vietās jānodrošina:

- kvalitatīvi telekomunikāciju pakalpojumi – fiksētie vai mobilie telefonu sakari un pieeja internetam;
- sabiedriskais transports izglītības iestāžu un darbavietu sasniegšanai;
- pārtikas un pirmās nepieciešamības preces;
- ūdensapgādes un notekūdeņu kanalizācijas sistēma;
- pietiekama energoapgādes jauda.

2. Vietējās nozīmes centros jābūt:

- vietējās pašvaldības administratīvajiem pakalpojumiem;
- pirmsskolas izglītības iestādei vai iespējai izglītības iestādēs nodrošināt bērnu apmācību;
- pamatskolai vai nodrošināt transportu bērnu nogādāšanai tuvākajā skolā;
- bibliotēkai;
- publiski pieejamam interneta punktam;
- pirmās nepieciešamības pārtikas un rūpniecības preču veikalam;
- ģimenes ārsta prakses vietai;
- pieejamiem neatliekamās medicīniskās palīdzības pakalpojumiem;
- centralizētai ūdensapgādes, notekūdeņu attīrīšanas sistēmai;
- melnā seguma ceļam līdz novada nozīmes centram vai galvenajam vai reģionālas nozīmes autoceļam;
- publiski pieejamām atpūtas teritorijām (estrāde, parks u.c.);
- sabiedriskajam transportam ar pieturvietu,
- pieejamiem sociālā darbinieka un citu pašvaldības speciālistu pakalpojumiem;
- pasta nodaļai;
- aptiekai;
- teritorijai, kas paredzēta ražošanas objektu attīstībai.

3. Novada nozīmes centrā jābūt:

- vietējās pašvaldības administratīvie pakalpojumi;
- vispārējās vidējās izglītības iestāde ar sporta bāzi;
- pirmsskolas izglītības iestāde;
- interešu izglītības ieguves iespēja (mūzikas, mākslas vai sporta skola);
- sociālās aprūpes un pakalpojumu iestāde;
- veselības aprūpes iestādes – primārās veselības aprūpes iestāde, sekundārā veselības aprūpes iestāde;
- neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta atbalsta vieta;
- ielu apgaismojums;
- publiskas tirdzniecības vietas;
- VUGD postenis;
- policijas iecirknis;
- finanšu pakalpojumi (piemēram, bankas filiāle, bankomāts, apdrošināšanas kompānija u.tml.);

¹ kritēriji noteikti Latgales reģiona teritorijas plānojumā 2006. -2026.g.

- naktsmītnes (viesnīca, motelis u.tml.);
- sabiedriskās ēdināšanas iestāde;
- tūrisma informācijas centrs (TIC);
- tautas nams;
- bibliotēka;
- centralizētā ūdensapgāde un kanalizācijas savākšanas sistēma;
- kvalitatīvi telekomunikāciju pakalpojumi (fiksētie un/vai mobilā telefona sakari, interneta pakalpojumi);
- mājoklis;
- publiskās ārtelpas teritorijas;
- rūpniecības attīstības teritorijas;
- atkritumu savākšana;
- sporta bāze (stadions, sporta zāle);
- brīvām teritorijām mājokļu, infrastruktūras, pakalpojumu un ražošanas attīstībai.

4. Reģionālas nozīmes centrā jābūt:

- vispārējās vidējās izglītības iestādei ar sporta bāzi;
- pirmsskolas izglītības iestādei;
- ģimnāzijai;
- mūzikas vai mākslas skolai;
- profesionālās izglītības ieguves iespējām;
- pieaugušo izglītības ieguves iespējām;
- interešu izglītības ieguves iespējām (mūzikas, mākslas, sporta skolai);
- lokālai daudzprofilu vai specializētai slimnīcai vai primārās veselības aprūpes iestādei;
- pieejamiem ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumiem;
- neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta atbalsta vietai;
- sociālās aprūpes dienestam;
- VUGD postenim;
- policijas iecirknim;
- finanšu pakalpojumiem (bankas filiālei vai bankomātam);
- naktsmītnēm (viesnīcai, motelim u. tml.);
- sabiedriskās ēdināšanas iestādei (kafejnīcai, bistro u. tml.);
- tūrisma informācijas centram;
- tautas namam;
- bibliotēkai;
- ielu apgaismojumam;
- centralizētai ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas sistēmai;
- publiskai zaļajai zonai – parkiem, apstādījumiem;
- vietējiem masu medijiem (laikraksts, radio, TV);
- sporta bāzei (stadions, peldbaseins u.c.);
- iekšējam sabiedriskajam transportam;
- dažādiem informācijas centriem (izglītības, tūrisma, uzņēmējdarbības atbalsta u.c.);
- brīvām teritorijām mājokļu, infrastruktūras, pakalpojumu un ražošanas attīstībai;
- valsts institūciju filiālēm un reģionālajām nodaļām.

2. pielikums**Izmantotās literatūras un datu avotu saraksts**

1. "Latvijas izaugsmes modelis: Cilvēks pirmajā vietā", Latvijas Republikas Saeima, 2005. g.
2. "Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam", Latvijas Republikas Saeima, 2010. g.
3. "Latvijas nacionālais attīstības plāns 2014–2024", Latvijas Republikas Ministru kabinets, 2013. g.
4. "Latgales stratēģija 2030", Latgales plānošanas reģions, SIA "Grupa 93", 2010. g.
5. "Latgales programma 2010-2021", Latgales plānošanas reģions, 2010. g.
6. "Latgales reģiona teritorijas plānojums 2006. – 2026.", Latgales plānošanas reģions, 2006. g.
7. "Ludzas novada attīstības programma 2018.-2024. gadam", Ludzas novada pašvaldība, 2018. g.
8. "Kārsavas novada attīstības programma 2019.-2025. gadam", Kārsavas novada pašvaldība, 2018.g.
9. "Cīblas novada attīstības programma 2019.-2025. gadam", Cīblas novada pašvaldība, 2018. g.
10. "Zilupes novada attīstības programma 2019.-2025. gadam", Zilupes novada pašvaldība, 2018. g.
11. "Ludzas novada teritorijas plānojums 2012-2024", SIA "Reģionālie projekti", 2012. g.
12. "Kārsavas novada teritorijas plānojums 2012-2024", SIA "SA Solutions", 2012. g, ar grozījumiem 2014. gadā un 2020. gadā
13. "Cīblas novada teritorijas plānojums 2013-2025", SIA "SA Solutions", 2012. g.
14. "Zilupes novada teritorijas plānojums 2013-2025", SIA "SA Solutions", 2012. g.
15. Iedzīvotāju reģistra dati, <http://www.pmlp.gov.lv>;
16. VSIA "Latvijas Valsts ceļi" dati, <http://www.lvceli.lv>
17. Par Reģionālās politikas pamatnostādņēm 2021.-2027. gadam, Ministru kabineta rīkojums Nr. 587, 26.11.2019.
18. Latgales plānošanas reģiona Attīstības programma 2021.-2027. gadam, 2021.gads.